

Serhat ŞENDİLMEN

Soner CEYLAN

AKADRO
YAYINLARI

HUKUK SORU-YORUM

KPSS

ve Tüm Kurum Sınavları İçin

**Tamamı
Çözümlü**

1600 Soru

6. BASKI

Anayasa Hukuku
İdare Hukuku
Medeni Hukuk
Borçlar Hukuku
Ticaret Hukuku
Ceza Hukuku
İcra İflas Hukuku

Göze Bakma Duruşu

A KADRO

Eğitim Kurumları

BAKIRKÖY

İletişim Adresi

Cevizlik Mahallesi İstanbul Cad.
Mor Sümbül Sokak No. 25
Bakırköy / İstanbul
Tel (Pbx): 0 (212) 542 30 00
E-mail: info@akadroegitim.com

İletişim ve Bilgi Hattımız : 0 (850) 346 46 40

www.akdrue.com

Yazar

Serhat ŞENDİLMEN
Soner CEYLAN

Grafik Tasarım

Sima HEDAYATİ

ISBN

978-625-93320-0-0

Tarih

Şubat 2026

Baskı

BASKI & CİLT- BULUT DİJİTAL MATBAA SAN.TİC.LTD.ŞTİ.
Musalla Bağları Mh. İnciköy Sk. No.1/A Selçuklu/KONYA
KTB Sertifika No: 48120

Bu eserin yayın hakkı A Kadro Özel Eğitim Hizmetleri Ticaret Anonim Şirketi'ne aittir.
İzinsiz kopya edilemez, çoğaltılamaz kısmen de olsa yayınlanamaz.

İÇİNDEKİLER

ANAYASA HUKUKU

» 06

İDARE HUKUKU

» 100

MEDENİ HUKUK

» 202

BORÇLAR HUKUKU

» 334

TİCARET HUKUKU

» 422

CEZA HUKUKU

» 510

İCRA İFLAS HUKUKU

» 630

1. 1982 Anayasası'na göre, Cumhurbaşkanının TBMM'ce kabul edilen kanunları en çok kaç gün içinde yayımlaması veya bir kez daha görüşülmesi için TBMM'ye geri göndermesi gerekir?

- A) 7
B) 10
C) 15
D) 20
E) 30

ÇÖZÜM

Kanun teklif etmeye milletvekilleri yetkilidir. Kanun teklifleri, gerekçesi ile birlikte Meclis Başkanlığına verilir.

Meclis üye tam sayısının 1/3' ü ile toplanır ve kanunlarda başka bir hüküm öngörülmemiş ise toplantıya katılanların salt çoğunluğu ile teklifi kabul eder. Cumhurbaşkanı, Türkiye Büyük Millet Meclisince kabul edilen kanunları on beş gün içinde yayımlar. Yayımlanmasını kısmen veya tamamen uygun bulmadığı kanunları, bir daha görüşülmek üzere, bu hususta gösterdiği gerekçe ile birlikte aynı süre içinde, Türkiye Büyük Millet Meclisine geri gönderir.

YANIT C

2. 1982 Anayasası'na göre, siyasi partilerin gelir ve giderleri ile bunların Anayasa'ya uygunluğunun denetimiyle ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

- A) Siyasi partiler amaçlarına uygun olmak şartıyla ticari faaliyette bulunabilirler
B) Siyasi partilerin gelir ve giderlerinin Anayasa'ya uygunluğu konusundaki temel ilke bunların siyasi partilerin amaçlarına uygun olmasıdır.
C) Siyasi partilerin gelir ve giderleriyle ilgili denetim görevi ve yetkisi esas itibarıyla Anayasa Mahkemesine ait olup, bu görevin yerine getirilmesi sırasında Sayıştay'dan yardım sağlanacağı bizzat Anayasa tarafından hüküm altına alınmıştır.
D) Anayasa'da, siyasi partilerin mal edinimleri ile gelir ve giderlerinin kanuna uygunluğunun tespiti, bu hususun denetimi yöntemleri ve aykırılığı hâlinde uygulanacak yaptırımların bir kanunla düzenlenmesi emredilmiştir.
E) Siyasi partiler, yabancı devletlerden, uluslararası kuruluşlardan ve Türk uyruğunda olmayan gerçek ve tüzel kişilerden maddi yardım alamazlar.

ÇÖZÜM

Siyasi partiler, Anayasa ve kanunlara uygun olarak; milletvekili ve mahalli idareler seçimleri yoluyla, tüzük ve programlarında belirlenen görüşleri doğrultusunda çalışmaları ve açık propagandaları ile milli iradenin oluşmasını sağlayarak demokratik bir Devlet ve toplum düzeni içinde ülkenin çağdaş medeniyet seviyesine ulaşması amacını güden ve ülke çapında faaliyet göstermek üzere teşkilatlanan tüzel kişiliğe sahip kuruluşlardır. Siyasî partiler, partiye üye olma yeterliğine sahip en az otuz Türk vatandaşı tarafından kurulur.

1982 Anayasa'sının siyasi partilerin uyacakları esaslar başlıklı 69. Maddesinde açıkça belirtildiği üzere Siyasi partiler, ticari faaliyetlere girişemezler.

Bu arada sakın yukarıda tüzük yazıyor, tüzük kalkmadı mı ya diye mırıldanma... Bakanlar kurulunca çıkarılan tüzükler kalkmış olsa da parti tüzükleri, dernek tüzükleri halen varlığını devam ettirmektedir.

YANIT A

3. 1982 Anayasası'na göre, aşağıdakilerden hangisi TBMM'nin genel ve özel af ilanına karar verme yetkisi içerisinde yer almaz?

- A) Göçmen kaçakçılığı ve insan ticareti suçları
- B) Özel hayata ve hayatın gizli alanına karşı suçlar
- C) İşkence ve eziyet suçları
- D) Anayasa'nın 14. Maddesindeki fiillerden dolayı verilen hükümler
- E) Ormanları yakmak, orman yok etmek suçları

ÇÖZÜM

1982 Anayasa'sının TBMM'nin görev ve yetkileri başlıklı 87. Maddesine göre Türkiye Büyük Millet Meclisi üye tam sayısının beşte üç çoğunluğunun kararı ile genel ve özel af ilanına karar verebilir. Ancak bu hükme yine 169. Madde ile istisna getirilmiştir.

Madde hükmüne göre; "Ormanlara zarar verebilecek hiçbir faaliyet ve eyleme müsaade edilemez. Ormanların tahrip edilmesine yol açan siyasi propaganda yapılamaz; münhasıran orman suçları için genel ve özel af çıkarılamaz. Ormanları yakmak, ormanı yok etmek veya daraltmak amacıyla işlenen suçlar genel ve özel af kapsamına alınamaz.

YANIT E

4. 1982 Anayasası'na göre, seçimden önce veya sonra bir suç işlediği ileri sürülen bir milletvekili Meclisin kararı olmadıkça tutulamaz, sorguya çekilemez, tutuklanamaz ve yargılanamaz.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi hükmün istisnasıdır?

- A) Ağır ceza mahkemesinde yargılanması gereken her suç
- B) Seçimden önce soruşturmasına başlanması koşuluyla yüz kızartıcı suçlar
- C) Milletvekili seçildikten sonra işlenmesi koşuluyla Anayasa'nın 14. maddesine göre yasaklanan eylemler içine giren suçlar
- D) Her türlü suçüstü hâli
- E) Seçimden önce soruşturmasına başlanması koşuluyla Anayasa'nın 14. Maddesinde yasaklanan eylemler içine giren suçlar

ÇÖZÜM

Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri, Meclis çalışmalarındaki oy ve sözlerinden, Mecliste ileri sürdükleri düşüncelerden, o oturumdaki Başkanlık Divanının teklifi üzerine Meclisçe başka bir karar alınmadıkça bunları Meclis dışında tekrarlamak ve açığa vurmaktan sorumlu tutulamazlar.

Seçimden önce veya sonra bir suç işlediği ileri sürülen bir milletvekili, Meclisin kararı olmadıkça tutulamaz, sorguya çekilemez, tutuklanamaz ve yargılanamaz.

Ancak;

- Ağır cezayı gerektiren suçüstü hali
- Seçimden önce soruşturmasına başlanılmış olmak kaydıyla Anayasanın 14 üncü maddesindeki durumlar

bu hükmün dışındadır. Ancak, bu halde yetkili makam durumu hemen ve doğrudan doğruya Türkiye Büyük Millet Meclisine bildirmek zorundadır.

YANIT E

5. 1982 Anayasası'na göre, henüz " and içmemiş" bir milletvekili ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

- A) And içmemiş bir milletvekili kanun teklifinde bulunabilir.
- B) And içmemiş bir milletvekili Meclis komisyonlarında görev alabilir.
- C) And içmemiş bir milletvekili TBMM Genel Kurulunda yapılacak oylamalarda oy kullanabilir.
- D) And içmemiş bir milletvekili yasama dokunulmazlığı ayrıcalığından faydalanabilir.
- E) And içmemiş bir milletvekili için TBMM'nin çalışma ve faaliyetlerine katılma açısından herhangi bir kısıtlama yoktur.

ÇÖZÜM

Anayasanın 81'inci maddesi Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerinin, göreve başlarken and içeceklerini öngörmüştür:

Milletvekili andının milletvekili sıfatının kazanılmasıyla bir ilgisi yoktur. Milletvekilliği sıfatının kazanılma anı il seçim kurulunun milletvekili seçildiğine ilişkin tutanağı düzenlediği andır. Dolayısıyla, henüz and içmemiş olsa bile milletvekili, bu sıfata bağlı imtiyazlardan örneğin yasama dokunulmazlığından yararlanır.

Ancak, Anayasanın 81'inci maddesi milletvekillerinin göreve başlarken and içmelerini öngördüğüne göre, and içmemiş bir milletvekilinin göreve başlaması mümkün değildir. Bu nedenle, and içmeyen milletvekilinin, kanun teklifinde bulunması, komisyonlarda görev alması, oylamalarda oy kullanması, TBMM'nin çalışma ve faaliyetlerine katılması söz konusu olamaz .

YANIT D

- 6. I. Resmî Gazete' de yayımlama
II. Cumhurbaşkanınca imzalanması
III. Kanun teklifinin TBMM Başkanlığına verilmesi
IV. TBMM Genel Kurulunda kabul edilme
V. Komisyonlarda görüşülme**
- Bir teklifin yasalaşp yayımlanması ile ilgili yukarıdaki ifadeler aşağıdakilerden hangisinde doğru bir şekilde sıralanmıştır?**

- A) III, II, V, IV, I
- B) III, IV, V, I, II
- C) III, V, IV, II, I
- D) IV, III, V, II, I
- E) V, III, IV, II, I

ÇÖZÜM

Kanun teklifleri, gerekçesi ile birlikte Meclis Başkanlığına verilir.

Meclis Başkanlığı önerileri Komisyona gönderir. Öneri komisyonlarda görüşülür ve komisyonun görüşüyle birlikte TBMM Genel Kuruluna sunulur. TBMM genel Kurulunda kabul edilen metin Cumhurbaşkanı tarafından imzalanır ve yayımlanır, aksi belirtilmediyse yayımlandığı gün yürürlüğe girer.

YANIT C

1. I. Yönetmelikler, hukukun genel ilkelerine aykırı olamaz.
II. Dayanağı olan kanunda yer almayan, öngörülme-
yen hususlar yönetmelikle düzenlene-
mez.
III. Yönetmelikler arasında hiyerarşi olmaz.
IV. Milli güvenlikle ilgili olan ve gizlilik derecesi
taşıyan yönetmelikler Resmî Gazete’ de ya-
yımlanmaz.

Yönetmeliklerle ilgili yukarıdaki ifadelerden hangileri yanlıştır?

- A) Yalnız I
B) Yalnız III
C) II ve III
D) I ve III
E) III ve IV

ÇÖZÜM

Cumhurbaşkanı, bakanlıklar ve kamu tüzelkişileri, kendi görev alanlarını ilgilendiren kanunların ve Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinin uygulanmasını sağlamak üzere ve bunlara aykırı olmamak şartıyla, yönetmelikler çıkarabilirler. Yönetmelikler hukukun genel ilkelerine aykırı olamaz ve daha önce kanunla düzenlenmemiş bir konuda yönetmelik çıkarılamaz.

Cumhurbaşkanı, bakanlıklar ve kamu tüzelkişilerinin;

- İşbirliğine, yetki ve görev alanlarına ait hükümleri düzenleyen,
- Kamu personeline ait genel hükümleri kapsayan,
- Kamuyu ilgilendiren, Yönetmelikler Resmî Gazete’de yayımlanır.

Ancak, milli emniyet ve milli güvenlikle ilgili olan ve gizlilik derecesi taşıyan yönetmelikler yayımlanmaz.

Hiyerarşik üst ile hiyerarşik astın çıkarmış oldukları yönetmelikler arasında çatışma olması durumunda üstün yönetmeliği uygulanır. Görüleceği üzere yönetmelikler arasında hiyerarşi ilişkisi mevcuttur

YANIT B

2. I. İdarenin bütünlüğü
II. İdari işlemin tek yanlılığı ve icrailiği
III. İdarenin mali sorumluluğu

Hukuk devletinin idare ile ilgili yukarıdaki unsurlarından hangileri, doğrudan Anayasa’ da düzenlenmiştir?

- A) Yalnız I
B) I ve II
C) I ve III
D) II ve III
E) I, II ve III

ÇÖZÜM

1982 Anayasasının 123. Maddesi ile 137. Maddesi arasında idareye ilişkin hükümler düzenlenmiştir. Bu kapsamda Anayasa’da yer alan hususlar;

- Kanuni idare ilkesi
- İdarenin bütünlüğü ilkesi
- Merkezden yönetim ilkesi
- Yerinden yönetim ilkesi
- Yetki genişliği ilkesi
- İdarenin mali sorumluluğu ilkesidir.

Görüleceği üzere I nolu öncülde yer alan idarenin bütünlüğü ilkesi Anayasalıdır. Bu ilke Anayasamızın 123. Maddesinde İdare, kuruluş ve görevleriyle bir bütündür ve kanunla düzenlenir şeklinde yer almaktadır.

Yine III nolu öncülde yer alan idarenin mali sorumluluğu 125. Madde de, idare kendi eylem ve işlemlerinden doğan zararı ödemekle yükümlüdür şeklinde yer almaktadır.

YANIT C

3. İdari vesayet denetimi ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

- A) Genel bir yetki olup kanunda açıkça düzenlenmesine gerek yoktur.
- B) Merkezî idarenin, yerinden yönetim üzerinde sahip olduğu bir denetim yetkisidir.
- C) İdari vesayet Anayasa' da öngörülmüştür.
- D) Mahallî idarelerin organları üzerinde de idari vesayet denetimi söz konusudur.
- E) İdari vesayet denetimi emir ve talimat vermek şeklinde kullanılamaz.

ÇÖZÜM

1982 Anayasasının 127. Maddesine göre, Merkezi idare, mahallî idareler üzerinde, mahallî hizmetlerin idarenin bütünlüğü ilkesine uygun şekilde yürütülmesi, kamu görevlerinde birliğin sağlanması, toplum yararının korunması ve mahallî ihtiyaçların gereği gibi karşılanması amacıyla, kanunda belirtilen esas ve usuller dairesinde idari vesayet yetkisine sahiptir. Vesayet yetkisi istisnai bir yetkidir yani sadece açıkça belirtilen durumlarda kullanılabilir. Vesayetin kullanılabilmesi üç durum söz konusudur. Bu üç durumdan sadece bir tanesi Anayasada düzenlenmiştir, diğer iki durum içtihat ile kabul edilmiştir. Anayasada düzenlenen haliyle vesayet ilişkisi merkezi idarenin mahallî idareler üzerindeki yetkisidir. İçtihat ile kabul edilen vesayet ilişkileri ise, merkezi idarenin hizmetsel kuruluşları üzerindeki yetkisi ile üst kuruluşların alt kuruluşlar üzerindeki yetkisidir.

Görülebileceği üzere vesayet yetkisi genel bir yetki olmayıp istisnai bir yetkidir. Bu nedenle A seçeneği hatalıdır.

YANIT A

4. Aşağıdaki ifadelerden hangisi, kamu tüzel kişilerinin özelliklerinden biri değildir?

- A) Kanunla veya Cumhurbaşkanlığı kararnamesi ile kurulur.
- B) Yürüttükleri kamu hizmetlerinin gerektirdiği asli ve sürekli görevler, memurlar ve diğer kamu görevlileri eliyle görülür.
- C) Mülkiyetlerinde bulunan malların tamamı kamu malıdır.
- D) Kamusal yetki ve ayrıcalıklarla donatılmışlardır.
- E) Kamu yararına faaliyette bulunurlar.

ÇÖZÜM

Kamu tüzel kişiliği, kanunla ya da Cumhurbaşkanlığı kararnamesi ile kurulan, kamu yararına faaliyette bulunan, üstün ve ayrıcalıklı yetkilerle donatılmış, malları, gelirleri ve personeli ayrı bir statüye tabi tutulmuş kuruluştur.

Devletin, kamu iktisadi teşebbüsleri ve diğer kamu tüzel kişilerinin genel idare esaslarına göre yürütmekle yükümlü oldukları kamu hizmetlerinin gerektirdiği asli ve sürekli görevler, memurlar ve diğer kamu görevlileri eliyle görülür. Memurların ve diğer kamu görevlilerinin nitelikleri, atanmaları, görev ve yetkileri, hakları ve yükümlülükleri, aylık ve ödenekleri ve diğer özlük işleri kanunla düzenlenir.

Kamu tüzel kişilerinin mülkiyetinde bulunan mallar, kamusal mallar ve idarenin özel malları olmak üzere ikiye ayrılırlar. Kamusal mallar devlet ve kamu tüzel kişilerinin mülkiyetinde bulunan ve kamu hizmetine tahsis edilmiş olan mallar iken, idarenin özel malları devlet ve kamu tüzel kişilerinin mülkiyetinde bulunan ancak kamu yararından ziyade idarenin gelir elde etmek amacıyla kullandığı mallardır. Yukarıda izah etmeye çalıştığımız üzere idarenin mallarının tamamı kamu malı değildir, zira idarenin mülkiyetindeki malların bir kısmı özel mal niteliğindedir.

YANIT C

5. I. Konusu suç teşkil eden emir hiçbir suretle yerine getirilmez.
II. Anayasa hükümlerine aykırı emir, yazı ile yenilene bile yerine getirilmez.
III. Yönetmelik hükümlerine aykırı emir, memur tarafından yerine getirilmemeli, aykırılık emri verene bildirilmelidir.
IV. Cumhurbaşkanlığı kararnamesi hükümlerine aykırı olduğu için emri veren amire bildirilen emir için ısrar edilir ve yazı ile yenilenirse emri yerine getiren memur, emrin yerine getirilmesinden sorumlu değildir.

Kanunsuz emir ile ilgili yukarıdaki ifadelerden hangileri yanlıştır?

- A) Yalnız II
B) Yalnız IV
C) I ve IV
D) I ve II
E) II ve IV

ÇÖZÜM

Hiyerarşi yetkisi çerçevesinde üst asta emir ve talimat verebilir, astta üstün verdiği emir ve talimatları yerine getirmekle yükümlüdür. Bu durumun istisnası Anayasamızın 137. Maddesinde düzenlenen kanunsuz emir ilkesidir. Madde gereğince ; Kamu hizmetlerinde herhangi bir sıfat ve suretle çalışmakta olan kimse, üstünden aldığı emri, hukuka yani yönetmelik, Cumhurbaşkanlığı kararnamesi, kanun veya Anayasa hükümlerine aykırı görürse, yerine getirmez ve bu aykırılığı o emri verene bildirir. Ancak, üstü emrinde ısrar eder ve bu emrini yazı ile yenilirse, emir yerine getirilir; bu halde, emri yerine getiren sorumlu olmaz. Konusu suç teşkil eden emir, hiçbir suretle yerine getirilmez; yerine getiren kimse sorumluluktan kurtulamaz.

II nolu öncülde belirtilen ifade hatalıdır, çünkü bahsi edilen emir Anayasa hükümlerine aykırıdır, yani suç niteliğinde değil, hukuka aykırı nitelikte bir emirdir. Hukuka aykırı nitelikte olduğu için ast aykırılığı emri veren amire bildirmeli, amir emrinde ısrar ederse ast, sorumluluk emri veren amire ait olmak üzere işlemi yerine getirmelidir.

YANIT A

6. I. Kamu iktisadi teşebbüsleri
II. Ticaret odası
III. Hukuk fakültesi
IV. İl özel idaresi

Yukarıdakilerden hangileri, yönetmelik yapma yetkisine sahip değildir?

- A) Yalnız II
B) Yalnız III
C) I ve II
D) III ve IV
E) I, II ve IV

ÇÖZÜM

1982 Anayasasının 124. Maddesine göre; Cumhurbaşkanı, bakanlık ve kamu tüzelkişileri kendi görev alanlarını ilgilendiren kanun ve Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinin uygulanmasını göstermek ve bunlara aykırı olmamak kaydıyla yönetmelik çıkarma yetkisine sahiptirler. Sorumuza bakacak olursak; I nolu öncülde yer alan Kamu İktisadi Teşebbüsleri, II nolu öncülde yer alan bir kamu kurumu niteliğinde meslek kuruluşu olan ticaret odası ve IV nolu öncülde yer alan bir mahalli idare birimi olan il özel idaresinin kamu tüzelkişiliği mevcuttur. Bu nedenle yönetmelik çıkarma yetkisine sahiptirler. Ancak III nolu öncülde yer alan hukuk fakültesi üniversite tüzelkişiliği içinde yer alan bir kurumdur, ayrı bir tüzelkişiliği yoktur ve bu nedenle yönetmelik çıkarma yetkisine sahip değildir.

YANIT B

1. Medeni Hukuk ile ilgili bir davayı incelerken hâkim, Medeni Kanun'da bir hüküm bulamazsa ne yapar?

- A) Kanun koyucu gibi hareket eder ve kural yaratır.
- B) Davadan çekilir.
- C) Örf ve adet hukukuna göre sorunu çözer.
- D) Diğer kanunlara ve yazılı kaynaklara bakar.
- E) Davayı üst derece mahkemeye gönderir.

ÇÖZÜM

Medeni Hukuk'ta ilk öğrenmemiz gereken konu kaynaklardır. Bu konuda Medeni Kanunun 1. Maddesi hâkime zorunlu bir yol haritası çizmiştir. Buna göre hâkim, önce kanunda uygulanabilir bir hüküm bulmalıdır. Kanunu sözüyle ve özüyle uygulayarak sorunu çözmeye çalışmalıdır. Burada ilk çözmemiz gereken mesele "Kanun" nedir? Kanun; kanun koyucu tarafından toplum hayatını düzenlemek üzere üretilmiş, genel ve soyut nitelikli, devlet yaptırımına bağlanmış kurallardır. Ancak Medeni Kanunun burada kanun diyerek kastettiği sadece teknik anlamda kanun değildir. Bağlayıcılığı olan tüm mevzuattır. Yani Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi, yönetmelik gibi tüm mevzuat buraya dâhildir. Elbette siz de biliyorsunuz ben de biliyorum ki bunların hepsi farklı tanımları olan farklı mevzuatlardır. Ancak Medeni Kanun 1. Maddesinde kanun denilerek kastedilen bağlayıcılığı olan tüm mevzuattır. Bu durumda hâkim, bir uyumsuzluğu çözeceği zaman kendi hiyerarşik yapısı içerisinde tüm mevzuatı inceleyecek ve sorunu çözecektir.

Ders dinleyen ya da kitap okuyarak çalışan öğrenci kendi kafasında yaptığı; kanun, örf-adet, hukuk yaratma sıralamasını basit bir şekilde uygulamak isteyebilir. Tabiri caizse "kanun yok" denilince hemen atlayıp örf-adet hukuku cevabı vermek isteyenleriniz olacaktır. Örf-adet hukuku da sorunu çözmek için bir kaynaktır ancak kanunlarda (bağlayıcı yazılı mevzuatın tamamı) doğrudan ya da yorum yöntemiyle uygulanabilir bir hüküm yoksa başvurulacak bir kaynaktır. Dolayısıyla Medeni Kanun'da hüküm yoksa önce diğer kanunlara ve yazılı kaynaklara (söz gelimi Borçlar Kanunu, Nüfus Hizmetleri Kanunu, Doğum Yardımı Yönetmeliği gibi) bakmak kanuna uygun olanıdır. Kanun koyucu gibi hareket ederek kural yaratmak ise örf-adet hukukunda da soruna bir çözüm bulunmadığında başvurulacak son zorunlu yoldur.

YANIT D

2. Hâkimin hukuk yaratması ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

- A) Hâkimin hukuk yaratması, kanunda örtülü boşluk varsa mümkündür.
- B) Hâkimin hukuk yaratması, kanunda açık boşluk varsa mümkündür.
- C) Hâkimin hukuk yaratması, kanunda kural içi boşluk varsa mümkündür.
- D) Kanun koyucu bir konuda kasıtlı sustuğu takdirde, hâkim susulan durumu doldurur.
- E) Kanun metni ihtiyaca cevap vermiyorsa kanunda boşluk vardır ve hâkim bu boşluğu doldurur.

ÇÖZÜM

"Hangisi doğrudur" soruları, soru üzerinden çalışan bir öğrenci için en tehlikeli anlardır. Zira sorumuzun cevap şıklarında 4 tane yanlış cümle var demektir. Ve üzerinde çok düşünürseniz bu yanlış cümleler de aklımızın bir köşesinde kalacaktır. Sınav sırasında "hatırla, hatırla" diye zihnimize işkence ederken o da ilk aklına gelen cümleyi söyleyivercektir. Sınavda en çok yanlış yapılan testin hukuk olması bu ve benzeri başka durumlarla ilgilidir: "yanlış cümleyi sanki doğruymuş gibi hatırlamak". Yoksa kimse kaderini etkileyecek bir sınavda cevabı bilmiyor olsa bile sallayacak kadar aptal değildir (Dört yanlışın bir doğru götürdüğü sınavda sallamazsınız değil mi? Zira insanoğlunun tahminleri çok çok büyük ihtimalle yanlış çıkar. O yüzden kumarhaneler kaybedenlerle doludur). Yanlış cevap vermemiz, genelde o an için doğru olduğunu zannetmemizden kaynaklanmaktadır. O zaman "hukuk" ders çalışmanızı tamamen konu anlatımı üzerine yani sadece doğru bilgileri öğrenme üzerine kurmalısınız. Soru çalışmak sadece yardımcı bir çalışmadır.

Sorunun cevabına geçecek olursak; hangisi doğrudur diyorsa demek ki aşağıda 4 yanlış cümle var ve sadece bir tane doğru cümle var. Ama bu doğru cümle illa ki aklınızdan geçen beklediğiniz doğru cümle olmayabilir. Hâkimin hukuk yaratması; hepimiz biliyoruz ki örf-adet hukukunda da soruna bir çözüm bulamadıysa başvurulacak bir kaynak ve çözüm yöntemidir. Birçok öğrencim bu soruda buna ilişkin bir cümle arıyor ama öyle bir şık düzenlenmemiş.

Şıklara tek tek bakarsak; örtülü boşluk, bazı durumlarda kanun koyucunun kanunun amacı ve anlamı açısından sınırlandırılması gereken bir kural eklemeyi ihmal etmesi durumudur. Ve bu durumda hâkim çelişkiler barındırır bile kanunu uygulamak zorundadır.

Kural içi boşluk durumunda zaten elimizde bir kanun maddesi vardır içi göreceli bir ifadeyle boştur. O halde kanun, takdir yetkisiyle uygulanacaktır. Kasıtlı susma durumunda da kanun maddesi vardır. Kanun koyucu kasıtlı susma halinde başka bir sonuç öngörmüyor demektir. Hatta boşluk bile yoktur. Kanun metni ihtiyacı cevap vermiyorsa gerçek olmayan boşluk söz konusudur. Ancak burada da bir kanun maddesi sakat da olsa vardır. B şıkkını gören öğrenci, açık boşluktan sonra örf-adet hukukuna başvurulması gerektiği için bu şıktan uzaklaşıyor. Oysaki bu önermede "açık boşluk durumunda hukuk yaratma yoluna gidilir" demiyor ki "gidilmesi mümkündür" diyor. Evet, mümkündür, yol açıktır. "Hangisi doğrudur" dıyorsa doğru bir önerme aramalıyız. Ve "mümkündür" doğru bir önermedir.

YANIT B

3. Aşağıdakilerden hangisi Medeni Hukukun yardımcı kaynaklarındandır?

- A) Hâkimin yarattığı hukuk
- B) Örf-Adet Hukuku
- C) Yargıtay Kararı
- D) Kanun Hükmünde Kararname
- E) Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Uluslararası Sözleşmesi

ÇÖZÜM

Medeni Kanun 1. Maddesinde bildiğiniz üzere hukukun kaynakları sayılmıştır. Buna göre kanunlar (yani anayasa, kanun, kararname vs. yazılı kurallar), örf-adet hukuku ve hukuk yaratma. Kendi sıralaması içinde bunlar zorunlu ve asli kaynaklardır. Ama yine 1. Maddede, bilimsel görüşler ile yargı kararları yardımcı yani zorunlu olmayan kaynak olarak sayılmıştır. Yargıtay kararları elbette saygıdeğer kararlardır ancak nihayetinde yargı kararıdır ve bağlayıcı değildir. Bu nedenle yanıtımız C şıkkı oldu.

Not: İçtihadı Birleştirme Kararları ile karıştırmayın. İçtihadı Birleştirme kararları bağlayıcıdır ve asli kaynaktır.

YANIT C

4. Hâkim, olayın özellikleri ve kusurun ağırlığına göre tazminatın şeklini ve kapsamını belirler" hükmüyle ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

- A) Bu hükümde bir yorum sorunu söz konusudur.
- B) Hâkim bu hükmü hukuk yaratarak tamamlar.
- C) Bu hükümde kanun koyucu kasıtlı olarak susmuştur; herhangi bir boşluk yoktur.
- D) Burada kanun koyucu tarafından bilinçli olarak bırakılmış ve hâkim tarafından doldurulabilecek bir kural içi boşluk söz konusudur.
- E) Burada bir kanun boşluğu vardır, hâkim örf ve âdet hukukuna başvurur.

ÇÖZÜM

Kanun, toplum hayatını düzenleyen genel ve soyut nitelikli kurallardır. Ancak olayı detaylıca inceleyerek sorunu hâkimin çözebileceği konularda kanun koyucu kesin sonuçlar içeren hükümler koymaz. Soruda verilen kanun maddesinde olaydaki sonuca göre tazminat miktarının kanun tarafından belirlenmesi adaletli olmayacaktır. Her olayda kanun koyucunun düşünemeyeceği ve hesaplayamayacağı birçok faktör devreye girebilir. Böyle durumlarda kanun koyucu hâkime sorunun çözümü için çerçeve bir kanun maddesi üretir. İçinde göreceli ifadeler bırakır. Örneğin, "gereklidir", "olağan", "önemli" gibi yoruma açık ifadeler. Kanun koyucunun farkında olarak kullandığı bu tarz ifadelere "kural içi boşluk" denir.

YANIT D

5. Sınırlı ehliyetsizin yasak işlemleri arasında kanun kefil olmayı saymış ancak yine bir teminat sözleşmesi olan ve sınırlı ehliyetsizi önemli bir yüke sokacak rehin sözleşmesini saymamıştır.

Buna göre hâkim, böyle bir durumla karşılaşınca ne yapacaktır?

- A) MK. 4 de kendisine verilen Takdir yetkisiyle uyumsuzluğu çözecektir.
- B) Kural içi boşluk vardır, öncelikle örf adet hukukuna gidecektir.
- C) Yasak işlemler tek tek sayıldıysa kasıtlı susma vardır, hâkim bunu yorumla genişletemez.
- D) Hâkim kendisi kanun koyucu olsa idi, rehin sözleşmesi yapmanın da yasak işlemlerden olduğunu söyleyebileceksen kendisi hukuk yaratır.
- E) Kanun bu konuda hiçbir şey söylemediği için gerçek boşluk vardır ve hâkim bu nedenle örf adet hukukuna başvurur.

ÇÖZÜM

Bir konuda kanun düzenlemesi olmaması her zaman bir boşluk olduğu anlamına girmez. Özellikle izin verdiği ya da yasakladığı işlemleri tek tek sayıyorsa başka bir işlemi bu kategoride görmüyor demektir. Örneğin, özel temsil yetkisi gerektiren halleri saymışsa başka bir sonuç öngörmüyor demektir. Dolayısıyla böyle durumlarda boşluk söz konusu değildir. Kanunun bu haline "kasıtlı susma" ya da "kanunda susma" denmektedir.

YANIT C

6. Hâkimin takdir yetkisiyle ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

- A) Hâkim takdir yetkisini sadece bu yetki kendisine kanunda verilmişse kullanabilir
- B) Hâkim kendisine takdir yetkisi verilip verilmediğini kanun maddesinin yorumundan anlar
- C) Hâkime takdir yetkisi verildiği hallerde kanun boşluğu söz konusudur
- D) Hâkim takdir yetkisini hukuka ve hakkaniyete uygun olarak kullanır
- E) Hâkimin takdir yetkisi üst yargı denetimine tabidir

ÇÖZÜM

"Hangisi doğrudur" sorularına ne kadar olumsuz yaklaşıyorsam "hangisi yanlıştır" sorularına da bir o kadar olumlu yaklaşıyorum. Zira dört tane doğru cümle barındırması itibarıyla öğreticidir. Bu soru, bu açıdan oldukça öğreticidir. Takdir yetkisi konusunu hiç bilmiyor olsak bile bu soru sayesinde fikrimiz oluşacaktır.

Cevap şıklarını tek tek inceleyecek olursak; hâkim takdir yetkisi, keyfi bir yetki değildir. Bu yetkinin kanun tarafından verilmiş olması şarttır. Tabi hâkim, böyle bir yetki verildiğini ancak kanunu yorumlayarak anlayacaktır. Kanunda açıkça belirtildiği gibi hâkim takdir yetkisini uygularken hukuka ve hakkaniyete göre karar verecektir. Burada özellikle açmak istediğim konu üst yargı denetimi. Kanun koyucu, kanunu yazmış ama eserini tamamlama görevini hâkime bırakmıştır. Ancak hâkime bırakılan bu karar alanı, elbette ki üst yargı denetimine tabidir. Kanun koyucu, hâkime takdir yetkisi verirken ona güvenmektedir ve takdirine karışmama eğilimindedir. Ancak hâkimin takdir yetkisini doğru kullanıp kullanmadığı açısından üst yargı denetimine tabidir. Hâkimin "yetki aşımı", "yetki saptırması" ya da "takdiri nedenlerin gösterilmemesi" gibi sebeplerle üst yargı denetimi açıktır.

Takdir yetkisi, kanunun varlığı halinde uygulandığından kanun boşluğu söz konusu ise takdir yetkisine gidilmez. Dolayısıyla bu yanlış bir önermedir.

YANIT C

1. Aşağıdakilerden hangisi, kural olarak Borçlar Hukukuna hâkim olan ilkelere biri değildir?

- A) İrade özgürlüğü ilkesi
- B) Nisbilik ilkesi
- C) Alacaklının ikametgahında ifa ilkesi
- D) Üçüncü kişi aleyhine borç kurulamaması ilkesi
- E) Kusur sorumluluğu ilkesi

ÇÖZÜM

Borçlar Hukukuna hakim olan ilkeler;

- İrade özgürlüğü ilkesi (sözleşme serbestisi)
- Nisbilik ilkesi
- Dürüstlük kuralı
- Kusur sorumluluğu ilkesi
- Karşılıklılık ilkesi
- Borçlunun ikametgahında ifa ilkesi
- Üçüncü kişi aleyhine borç kurulamaması ilkesi
- Ahde vefa ilkesi

Olarak sayılabilir. Para borçlarının ifa yeri alacaklının ikametgâhı (yerleşim yeri) olsa da bu durum istisnadır. İlkemiz, borçlunun ikametgâhında ifa ilkesidir. Bu konuda başka bir soru sorulsa yanlış şık, sınırlı sayı ilkesi denilebilir. Zira sözleşme serbestisi varsa, sınır yoktur. Yine benzer başka bir soruda yanlış şık, kusursuz sorumluluk ilkesi olabilir. Bu da yanlıştır, zira borçlar hukukunda tazminat ödemek için kural, kusurlu olmaktır, kusursuz sorumluluk istisnadır.

YANIT C

2. Bir heykeltıraşın bir kişinin heykelini yapmayı üstlenmesi ne tür bir edimdir?

- A) Olumsuz edim
- B) Şahsi edim
- C) Devirli edim
- D) Maddi edim
- E) Bölünebilir edim

ÇÖZÜM

Edim; hukuki işlemin konusudur. Bir çok açıdan tasnif edilebilir. Davranış Biçimlerine Göre (yapma, yapmama, verme), Konusuna Göre (şahsi, maddi), Sürekliliğine Göre (ani, sürekli, dönemli), Bölünebilirliğine Göre (bölünebilir, bölünemez) şeklinde ayrılabilir.

Eğer bir edim malvarlığımızdan eksilterek yerine getirilecekse maddi edim (örneğin, kalem teslim etmek), insanın düşünce ve emeğiyle yerine getirilecekse şahsi edim olarak isimlendirilir. O halde heykeltıraşın heykel yapma edimi, bir insan emeğiyle yerine getirileceği için şahsi edimdir. Aynı zamanda yapma edimidir, aynı zamanda zamana yayılarak gerçekleştirildiği için sürekli edimdir.

Kolayca yapılacak bir KPSS sorusu aldım ki cesa-retinizi artırsın.

YANIT B

3. Aşağıdakilerden hangisi haksız fiilin şartlarından biri değildir?

- A) Fiili işleyen kişinin kusurlu olması
- B) Fiili işleyen kişinin mal varlığında bir artış olması
- C) Bu fiilden dolayı gerçek ya da tüzel kişinin zarar olması
- D) Fiilin hukuka aykırı olması
- E) Ortaya çıkan zarar ile kusurlu fiil arasında illiyet bağı olması

ÇÖZÜM

Borçlar Kanunu 49. madde gereğince haksız fiilin şartları; hukuka aykırı fiil, kusur, zarar ve illiyet bağıdır. Bu basit unsurlar çerçevesinde B şıkkındaki bilgi haksız fiilin şartlarından değildir. Malvarlığının artması sebepsiz zenginleşmenin şartlarından. Öğrenci bazen haksız fiilin şartları ile sebepsiz zenginleşmenin şartlarını karıştırabiliyor. Dikkatli ol öğrenci.

YANIT B

4. Geçerli olarak kurulmuş olan ve sürekli borç ilişkisi doğuran bir sözleşmenin sonradan ortaya çıkan bir nedenle ileriye etkili olmak üzere sona erdirilmesine ne ad verilir?

- A) Kesin hükümsüzlük
- B) Dönme
- C) İptal
- D) Fesih
- E) Eksiklik

ÇÖZÜM

Öğrenci olumsuz sonuçlu her duruma aynı keli-meyle cevap vermek ister. Örneğin, tam ehliyet-siz sözleşme yaptığında hükmü “geçersiz” dendi ya, yine tam ehliyet-siz haksız fiil işlese ne olur de-diğimizde hemen “geçersiz” demek ister. Oysaki cevap “sorumlu değildir” olmalıdır. Yine Borçlar Hukukunda da sözleşme nihayetle olumsuz bir pozisyona gelmişse hemen “geçersiz” ya da “kesin hükümsüzlük” demek ister. Oysaki “ge-çersizlik” sözleşme yapıldığı esnada tespit edilen durumdur. Sözleşme geçerli olarak kurulduktan sonra bir daha “geçersizlik” ya da “kesin hüküm-süzlük” ifadesi kullanılamaz.

Karşımıza çıkabilecek bu tarz ifadeleri kısaca bu-rada yeri gelmişken tanımlayalım:

Bozma (ikale): Mevcut borç ilişkisini geçmişe et-kili olarak ortadan kaldırmak için yapılan sözleş-me-dir.

Fesih: Sürekli borç ilişkilerini, geleceğe etkili or-tadan kaldırmak için açıklanan varması gerekli, tek taraflı, bozucu yenilik doğuran irade açıkla-masıdır (iş sözleşmesinde haklı fesih gibi).

Dönme: Ani edimli borç ilişkilerini, geçmişe etkili ortadan kaldırmak için açıklanan varması gerekli, tek taraflı, bozucu yenilik doğuran irade açıkla-masıdır. Dönme beyanının, muhataba ulaşmasıyla ifa edilmemiş edimler sona ermekte iken, ifa edilmiş olanların ise iade edilmesi gerekir (Borç-lunun temerrüdü halinde alacaklının seçimlik hak-larından olan sözleşmeden dönme hakkı gibi).

Geri alma: Temsil ilişkisini, geleceğe etkili olarak ortadan kaldırmak için temsil olunan tarafından açıklanan varması gerekli, tek taraflı, bozucu ye-nilik doğuran irade açıklamasıdır. Temsil ilişkisin-de temsil olunan, her zaman temsilciye verdiği yetkiyi geri alma hakkına sahiptir.

İptal: Borç ilişkisinin, irade bozukluğu sebeplerin-den birinin (yanılma, aldatma, korkutma) varlığı halinde tarafların iradesiyle (istisnai olarak hakim kararıyla), borç ilişkisini geçmişe etkili olarak var-ması gerekli, tek taraflı, bozucu yenilik doğuran irade açıklamasıdır. Hak düşürücü sürele tabidir.

Eksiklik (tek taraflı bağlamazlık): Kurulmuş bir sözleşmenin geçerli olarak hüküm doğurabilmesi için bir veya birkaç unsurla tamamlanması gereki-yorsa tamamlanmamış sözleşme söz konusu olur. Eksiklik tamamlanana kadar askıda hükümsüzlük durumu söz konusu olur.

Tüm bu açıklamalara göre doğru yanıt fesihtir.

YANIT D

5. Kasap Kazım'ın manifaturacı Leyla'ya 20 kg. et teslim etme borcu vardır. Leyla bu etleri oğlunun sünnet düğününde kullanacaktır. Ancak etle-rin teslim edileceği sünnet düğünü olduğu gün Kazım'ın dükkanı yanmıştır. Ve etler telef olduğu için Kazım borcunu ödeyememiştir.

Bu durumda aşağıdakilerden hangisi söz konu-su olur?

- A) Kazım, temerrüde düşmüştür.
B) Kazım, Leyla'nın ihtarıyla temerrüde düşer.
C) Kazım, beklenmeyen bir olay nedeniyle bor-cunu ifa edemediğinden, borç sona erer.
D) Kazım, borcun ifasında gecikmiştir; ancak kusurlu olmadığından, temerrüde düşmüş ol-maz.
E) Kazım'ın borcu sona erer; ancak Kazım, Leyla'nın zararlarını ödemek zorundadır.

ÇÖZÜM

Borçlu, ifa zamanı gelmiş olmasına rağmen bor-cunu ödememişse temerrüde düşmüştür. Temerrüt tespitini yapabilmek için borçlunun kusuru olmasına gerek yoktur. Bu açıdan A doğru bir önerme iken D yanlış bir önermedir. “Ama yan-gın çıkmış hocam, adamcağza yazık değil mi” di-yerek bakmayın bana temerrüde düşmüştür. Ha bundan dolayı tazminat ödeyecek mi dersiniz, tazminat için kusur gerekir. Yani temerrüde düş-tüğü için tazminat ödemez ama temerrüde düştü mü, düştü.

Peki temerrüde düşürmek için ihtar gerekir mi? Olayda kesin oğlu kesin bir vade vardır. Kesin vade söz konusu ise ihtar gerek yoktur. Yani B şıkkı da yanlıştır. “Beklenmeyen hal” meselesi temerrüde düştükten sonra gerçekleşen edimin imkansızlığı için kullanılır. Olayımızda edimin im-kansızlığı yoktur. Zira et borcu cins borcu olup imkansızlaşmaz. C şıkkı da yanlıştır. Borcunu za-manında ödemeyen K'nın temerrüt nedeniyle elbette borcu sona ermez. E şıkkı da yanlıştır.

YANIT A

6. Aşağıdakilerden hangisi ceza koşulu (cezai şart) hakkında yanlıştır?

- A) Ceza koşulu miktarını taraflar serbestçe belirleyebilir.
- B) Taraflar belirlemese de ceza koşulu istenebilir.
- C) Ceza koşulu asıl borca bağlı (fer'i) bir borçtur.
- D) Alacaklı hiçbir zarara uğramamış olsa dahi ceza koşulunun ifası istenebilir.
- E) Ceza koşulunun para olarak belirlenmesi zorunlu değildir. Verme edimi şeklinde de olabilir.

ÇÖZÜM

Asıl borca bağlı fer'i bir borç olan ceza koşulu, borcun hiç ya da gereği gibi ifa edilmemesi halinde borçlu tarafından alacaklıya ödenmesi önceden kararlaştırılmış olan edimdir. Bu anlaşma sonucunda borç gereği gibi ifa edilmediğinde alacaklının bundan kaynaklanan hiçbir zararı olmasa bile ceza koşulunun ifasını isteyebilir. Ancak ceza koşulunun, bir anlaşma olduğunu unutmayalım. Taraflar anlaşmamışlarsa ceza koşulu istenemez.

YANIT B

7. Aşağıdaki hukuki işlemlerden hangisi, taahhüt işlemi niteliği taşımaz?

- A) Taşınmazın tapu kütüğüne tescili talebi
- B) Taşınmaz satış vaadi
- C) Taşınmaz bağışlama vaadi
- D) Taşınmaz satış sözleşmesi
- E) Mal değişim sözleşmesi

ÇÖZÜM

Ahmet ile Mehmet bir kalem alım-satımı konusunda sözleşme yapmışlarsa satıcı kalemi teslim etme, alıcı da bedelini ödeme borcu altına girmiştir. Bu durum borçlandırıcı (taahhüt) işlemidir. Henüz kalemin mülkiyeti zilyetlik devri gerçekleşmediğinden alıcıya geçmemiştir. Sonrasında satıcının kalemi teslim etme anı tasarruf işlemidir. Artık mülkiyet, alıcıya geçmiş, satıcının da malvarlığından kalem çıkmıştır. O halde yapılan hukuki işlem bizi borçlandırıyorsa borçlandırıcı (taahhüt) işlemidir. Malvarlığımıza ekleniyor ya da çıkıyorsa tasarruf işlemidir.

Satış vaadi, satış yapma borcu doğurur. Bağışlama vaadi bağışlama yapma borcu doğurur. Satış sözleşmesi, malı devir-tescil borcu doğurur. Mal değişim sözleşmesi de keza sözleşme konusu malı teslim borcu doğurur. Ancak tescil, kural olarak tasarruf işlemidir. Yapıldığı anda malikin mülkiyetinden çıkıp diğer kişinin mülkiyetine geçer.

YANIT A

1. Tacir olmanın sonuçlarıyla ilgili olarak aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

- A) Tacirler, ticari işletmelerini ticaret siciline kaydettirmeye mecburdurlar.
- B) Bir tacirin borçlarının ticari olması asıldır.
- C) Tacir olan bir kimseye, ticari işletmesiyle ilgili bir iş veya hizmet görmüş olan tacir, münasip bir ücret isteyebilirken; tacir olmayan bir kimseye, hizmet görmüş olan tacir ücret isteyeemez.
- D) Tacir, verdiği avanslar veya yaptığı masraflar için ödeme tarihinden itibaren faize de hak kazanır.
- E) Tacirle iş yapmış olan diğer taraf, kendisine bir fatura verilmesini ve bedeli ödenmiş ise bunun da faturada gösterilmesini isteyebilir.

ÇÖZÜM

Tacir olmanın sonuçları, KPSS ve kurum sınavlarında her zaman karşımıza çıkacak sorulardan biridir. Bu sonuçları hemen bir hatırlayalım:

- İflasla tabi olma
- Ticaret ünvanı seçme ve kullanma zorunluluğu
- İşletme adı – ihtiyari – Ancak; kullanılırsa tescilli zorunlu
- Ticaret siciline ve odalara kaydolma zorunluluğu
- Basiretli bir iş adamı gibi davranma
- Ücret ve faiz isteme
- Ticari defter tutma zorunluluğu
- Fatura ve teyit mektubu düzenleme
- Ücret ve cezai şartın indirilmesini isteyememe
- İnternet sitesi açma zorunluluğu
- Ticari iş karinesine tabi olma
- Ticari örf ve adete tabi olma
- Çek defteri kullanacak ise tacire ait çek defteri kullanmadır.

Soruya baktığımızda A,B,D,ve E seçeneklerinde verilen bilgiler doğrudur. Ancak C seçeneğinde tacir olan bir kimseye, ticari işletmesiyle ilgili bir iş veya hizmet görmüş olan tacir, münasip bir ücret isteyebilirken tacir olmayan kimseye hizmet görmüş olan tacir ücret isteyemez denilmiştir. Ücret istenmesindeki kriter tacirin bir işi veya hizmeti görmüş olmasıdır, bu iş veya hizmeti kime gördüğünün önemi yoktur. Yani tacir gördüğü iş veya hizmet nedeniyle tacir olandan da olmayan dan da ücret isteyebilir.

YANIT C

2. Aşağıdaki hallerden hangisinde haksız rekabet gerçekleşmiş sayılmaz?

- A) Başkalarını veya onların malını, iş mahsullerini, faaliyetlerini yahut ticari işlerini yanlış, yanıltıcı veya lüzumsuz yere incitici beyanlarla kötülemek.
- B) Kendi şahsi durumu, malı, iş mahsulleri, ticari faaliyeti veya ticari işleri hakkında yanlış veya yanıltıcı bilgi vermek vermek.
- C) Üçüncü kişiler hakkında onların mallarını üstün göstererek kendisine nazaran onları üstün duruma getirmek.
- D) Başkasının malı, iş mahsulleri, faaliyeti veya ticaret işletmesiyle iltibaslar meydana getirmeye çalışmak veya buna müsait bulunan tedbirlere başvurmak.
- E) İyiniyet kurallarına aykırı bir şekilde elde ettiği veya öğrendiği imalat veya ticaret sırlarından haksız yere faydalanmak veya onları başkalarına yaymak.

ÇÖZÜM

İktisadi rekabet hakkının kötüye kullanılmasıdır. Haksız rekabet, rakipler arasında veya tedarik edenlerle müşteriler arasındaki ilişkileri etkileyen aldatıcı veya dürüstlük kuralına diğer şekillerdeki aykırı davranışlar nedeniyle yapılan ticari uygulamalar haksız ve hukuka aykırıdır.

Haksız Rekabet Halleri:

- a. Dürüstlük kuralına aykırı reklamlar ve satış yöntemleri ile kanuna aykırı davranışlar
- b. Sözleşmeyi ihlale veya sona erdirmeye yönelmek
- c. Başkalarının iş ürünlerinden yetkisiz olarak yararlanmak
- d. Üretim ve iş sırlarını hukuka aykırı olarak ifşa etmek
- e. İş şartlarına uymamak
- f. Dürüstlük kuralına aykırı işlem şartları kullanmak

Soruda hangi halde haksız rekabetin oluşmayacağı sorulmaktadır. Bu anlamda C seçeneğinde başkasını kendisine nazaran üstün duruma getirme söz konusudur. Bu durumda yukarıdaki açıklamalar dikkate alındığında haksız rekabetin oluşmadığı görülmektedir.

YANIT C

3. Aşağıdakilerden hangisi ticari işletme rehnine dâhil edilemez?

- A) Ticaret ünvanı
- B) İşletme adı
- C) Marka
- D) Taşınmaz
- E) Faaliyet özgülünmüş taşınır

ÇÖZÜM

Ticari İşletme Taşınır Rehni Kanunu'na göre üzerinde rehin kurulabilecek taşınır şunlardır:

- Alacaklar
- Çok yıllık ürün veren ağaçlar
- Fikri ve sınai mülkiyete konu olan haklar
- Hammadde
- Hayvan
- Her türlü kazanç ve irad
- Başka bir sicile kaydı öngörülmemiş ve idari izin belgesi niteliğinde olmayan lisans ve ruhsat
- Kira gelirleri
- Kiracılık hakkı
- Menkul işletme tesisatı
- Sarf malzemesi
- Stoklar
- Tarımsal ürün
- Ticaret ünvanı
- İşletme adı
- Ticari işletme
- Esnaf işletmesi
- Ticari plaka- Ticari hat
- Ticari proje
- Vagon

Taşınırın ayrıca teslimine gerek kalmadan rehnedilebilmesine imkan sağlayan ticari işletme taşınır rehnine taşınmazlar dahil edilemez. Bunlar için taşınmaz üzerinde ipotek kurulması gerekir.

YANIT D

4. Aşağıdakilerden hangisi ticari işler tellallığının (simsarcılık) unsurlarından değildir?

- A) Bağımsız tacir yardımcısıdır.
- B) Tellalın müvekkille ilişkisi geçici niteliktedir.
- C) Müvekkili lehine sözleşme yapar.
- D) Taciri temsil yetkisi yoktur.
- E) Faaliyeti karşılığında ücret alır.

ÇÖZÜM

BK md. 520'ye göre, "Simsarlık sözleşmesi sim-sarın taraflar arasında bir sözleşme kurulması im-kanının hazırlanmasını veya kurulmasına aracılık etmeyi üstlendiği ve bu sözleşmenin kurulması halinde ücrete hak kazandığı sözleşmedir."

Ticari işler tellalı, taraflardan hiçbirine ticari mü-messil, ticari vekil, satış memuru ve müstahdem yahut acente gibi bir sıfatla sürekli olarak bağlı olmaksızın, ücret karşılığında, ticari işlere aracılık yapan kişidir. Tacir adına sözleşme yapma yetkisi yoktur.

YANIT C

5. Aşağıdakilerden hangisi acentenin haklarıyla ilgili olarak yanlış bir ifadedir?

- A) Acente olağanüstü masrafları talep edebilir.
- B) Özel olarak yetki verilmemiş olsa da bizzat teslim ettiği malların bedelini alabilir.
- C) Acente olağan giderlerini talep edebilir.
- D) Müvekkile ait menkul mal ve kıymetli evrak üzerinde hapis hakkını kullanabilir.
- E) Tekel hakkının ihlali halinde acente zararının giderilmesini isteyebilir.

ÇÖZÜM

Acente müvekkil adına sözleşme yapmayı veya sözleşmelere aracılık etmeyi meslek edinmiş olan kimsedir.

Acentenin hakları;

- Ücret hakkı
- Olağanüstü masrafları talep etme hakkı
- Hapis hakkı
- Tekel hakkı
- Denkleştirme istem hakkı
- Bizzat sattığı malın bedelini tahsil etme hakkı

Mesleği gereği yapmış olduğu olağan giderlerini tacirden talep edemez.

YANIT C

6. Aşağıdakilerden hangisi ticaret ünvanı ile işletme adı arasındaki farklardan biri değildir?

- A) Ticaret ünvanı taciri hedef alırken, işletme adı işletmeyi tanıtır.
- B) Ticaret ünvanını sadece tacirler kullanırken, işletme adını esnaflar da kullanabilir.
- C) Tacirler ticaret ünvanı kullanmak zorunda iken, işletme adı kullanmak zorunda değildir.
- D) Gerçek kişiye ait ticaret ünvanı sicil çevresinde korunurken, gerçek kişiye ait işletme adı Türkiye çapında korunur.
- E) Ticaret ünvanı işletmeden ayrı devredilemezken, işletme adı işletmeden ayrı devredilebilir.

ÇÖZÜM

Ticaret ünvanı, tacirin ticari işletmesine ilişkin işleri yaparken kullandığı isimdir. Taciri tanıtmaya ve diğerlerinden ayırmaya yarar. Her tacir ticaret ünvanı seçmek, kullanmak ve işletmenin açıldığı günden itibaren 15 gün içinde Ticaret Siciline tescil ve ilan ettirmek zorundadır. Ticaret ünvanını sadece tacirler kullanabilir; esnaflar ticaret ünvanı kullanamazlar. Ticaret ünvanı ticari işletme devri kapsamındadır; kapsam dışı bırakılabilir. Ticaret ünvanı tek başına devredilemez. Tescilli bir ticaret ünvanı tüm Türkiye’de korunur.

İşletme adı, işletmeyi tanıtmak ve benzer işletmelerden ayırmak için kullanılır. İşletme adını hem tacir hem de esnaf kullanabilir ve kullanılması zorunlu değil, ihtiyaridir. Kullanılması halinde tescili zorunludur. Aksi kararlaştırılmamış ise, işletme devrinin kapsamına işletme adı da dahil olur. Ticari işletmeden ayrı olarak devredilebilir. Tescil edilen işletme adı tüm Türkiye’de korunur.

Yapılan açıklamalar ışığında seçeneklere baktığımızda D seçeneğinin yanlış olduğu görülmektedir. Tescil edilmiş olan ticaret ünvanı ve işletme adı tüm Türkiye’de korunmaktadır.

YANIT D

7. Tacir kavramıyla ilgili olarak aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

- A) Bir küçüğe miras yoluyla ticari işletme bırakıldığında tacir sıfatı küçüğün kendisine ait olur.
- B) Bir kısıtlı hukuki işlem yoluyla bir ticari işletme devraldığında tacir sıfatı kısıtlının kendisine ait olur.
- C) Ayırt etme gücü bulunmayan bir kişiye miras yoluyla ticari işletme bırakıldığında tacir sıfatı ayırt etme gücü bulunmayana ait olur.
- D) Bir küçüğe miras yoluyla ticari işletme bırakıldığında yasal temsilci tüm sonuçlar bakımından tacir gibi sorumlu olur.
- E) Bir kısıtlı hukuki işlem yoluyla bir ticari işletme devraldığında yasal temsilci ceza hükümleri bakımından tacir gibi sorumlu olur.

ÇÖZÜM

Küçük ve kısıtlılara ait ticari işletmeyi bunların adına işleten veli ve vasi, tacir sayılmaz. Tacir sıfatı, temsil edilene aittir. Dolayısıyla ayırt etme gücü bulunmayan kişi de miras yoluyla hak kazanabileceğinden tacir sıfatı yasal temsilcisine ait olmaz. Şu kadar ki; yasal temsilci ceza hükümleri bakımından tacir gibi mesul olur. Dikkat edilirse yasal temsilci tüm sonuçlar bakımında değil sadece ceza ve iflas hükümleri bakımından tacir gibi sorumlu olur.

YANIT D

CEZA GENEL HÜKÜMLER

1. (A), çocuğunun bakıcısı (B) ile evde tartışır. (A), (B)'yi işten kovduğunu ve evi terk etmesini söyler. (B), evi terk etmek için kucağındaki üç aylık çocuğu "öyleyse al çocuğunu" diyerek (A)'ya doğru atar. (A), çocuğunu tutamaz ve yere düşen çocuk beyin kanamasından ölür.

Buna göre (B), aşağıdaki suçların hangisinden sorumlu olur?

- A) Bilinçli taksirle öldürme
B) Olası kastla öldürme
C) Neticesi sebebiyle ağırlaştırılmış yaralama
D) Bilinçsiz taksirle öldürme
E) Kaza ve tesadüf nedeniyle sorumlu değildir.

ÇÖZÜM

Soru metninde (B)'nin suç işleme kastı olduğuna ilişkin bir veri yoktur. Olası kasta (ölürse ölsün) ilişkin de bir veri yoktur. (B)'nin çocuğu (A)'ya doğru atmasının bizatihi kendisi bir suç değildir. Bu yüzden neticesi sebebiyle ağırlaştırılmış (NSA) suç da yoktur. Zira NSA suçtan söz edebilmek için failin bir suç işleme kastı ile harekete başlaması, kastı bir suç işlemesi ancak sonuçta öngördüğünden daha farklı ya da daha ağır bir neticenin ortaya çıkması gerekir. (B) çocuğu yaralamak gayesiyle biberon fırlatsa; biberon gözünü morartsa; ardından sırtüstü düşen çocuk başını yere çarpıp ölse bu NSA yaralama suçu olurdu. Tekrar başa dönersek (b) suç işleme kastı olmasa da açık bir dikkat, özen eksikliği vardır. Çocuğu fırlatırken neticeyi öngördüğü ise ortadadır. Olayda bilinçli taksirle öldürme vardır. Kapı zilini duyup hızla yerinden kalkarken bebeğin mama sandalyesine çarpıp yere düşmesine ve ölmesine sebep olsa idi bu durumda da bilinçsiz taksir olurdu.

YANIT A

2. Havuzda yüzmekte olan (A), bir çocuğun havuzda boğulmakta olduğunu görür. Çocuğu kolaylıkla kurtarma imkanı olmasına rağmen, (A) hiçbir şey yapmaz ve çocuk boğularak ölür.

Buna göre (A), aşağıdaki suçların hangisinden sorumlu olur?

- A) İhmali davranışla işlenen kasten öldürme
B) Olası kastla öldürme
C) Basit taksirle öldürme
D) Bilinçli taksirle öldürme
E) Hiçbirisi

ÇÖZÜM

(A)'nın hiçbir şey yapmaması ihmali bir davranıştır. İhmalde bulunmuş ve boğulmakta olan çocuk ölmüştür. Normal koşullarda icrai bir davranışla gerçekleşebilecek bir netice somut olayda ihmali bir davranışla gerçekleşmiş ise bu ihmal suretiyle icrai suçtur. Ancak unutulmamalıdır ki böyle bir suçun oluşabilmesi için kişinin ya kanundan (polis-polis vazife ve salahiyet kanunu; anne-medeni kanun)ya da bir sözleşmeden (cankurtaran-havuz işletmecisi) kaynaklanan bir yükümlülük altında olması gerekir. (A) bu türden bir yükümlülük altında değildir. Şu halde ölüm açısından kast ya da taksiri olamaz. Not etmek gerekir ki (A)'nın davranışı gene de suçtur (yardım yükümlülüğünün yerine getirilmemesi) ancak bu konu artık ceza özel hükümler konusudur.

YANIT E

3. (A), otomobiliyle trafikte ilerlediği sırada, dalgınlıkla kırmızı ışıkta geçer ve yaya (B)'ye çarpar. Yaralı (B)'yi aracına alan (A), (B)'yi hastaneye ulaştırır ve ne gerekiyor ise yapılmasını ister; fakat yapılan tüm müdahalelere rağmen (B) hayatını kaybeder. **Buna göre (A)'ya aşağıdaki suçların hangisinden ceza verilir?**

- A) Bilinçsiz taksirle yaralama
B) Bilinçli taksirle öldürme
C) Bilinçli taksirle yaralama
D) Bilinçsiz taksirle öldürme
E) (A)'ya ceza verilmez.

ÇÖZÜM

Eğer (A) yaptığıın farkında olarak kırmızı ışıkta geçse ve malum kaza olsa idi bilinçli taksir olurdu. "Dalgınlıkla" geçtiğine göre neticeyi öngörmemiştir (bilinçsiz taksir). Zira bilinçsiz taksir normalde öngörülmesi gereken bir neticenin somut olayda fail tarafından öngörülememesi durumuna verilen addır. (A)'nın (B)'yi hastaneye yetiştirmesi gönüllü vazgeçmeyi çağırırsa da olayda gönüllü vazgeçme yoktur. Unutulmalıdır ki gönüllü vazgeçme teşebbüs kurumu içerisinde mütalaa edilebilir. Olayda taksir olduğuna göre teşebbüs ve dolayısıyla gönüllü vazgeçme hükümleri uygulanamaz.

YANIT D

4. (A), boğulması için (B)'yi nehre atar. Fakat (B) boğularak değil, kafasını taşa çarptığı için ölür. **Olayda aşağıdaki durumlardan hangisi söz konusudur?**

- A) Hukuki hata
B) Nedensellik bağında sapma
C) Hedefte sapma
D) Suçta sapma
E) Şahısta hata

5. (A), öldürmek istediği düşmanı (B)'ye evinin önünde pusu kurar. Tam o sırada (B)'ye çok benzeyen komşusu (C) oradan geçerken (A), (B) zannederek (C)'ye ateş eder ve onu öldürür. **Olayda aşağıdakilerden hangisi gerçekleşmiştir?**

- A) Şahısta hata
B) Hedefte sapma
C) Suçta sapma
D) Nedensellik bağında sapma
E) Hukuki hata

ÇÖZÜM

Hata, gerçeğin bilinmemesi veya yeter derecede bilinmemesi dolayısıyla yanlış bir hüküm verilmesini ifade eder. Oysa sapma (inhiraf), bu anlamda bir hata değildir; seçilen araçların yetersizliği veya kullanma hatası yüzünden ya da başka bir sebepten dolayı, failin istemiş olduğu neticeden başka bir neticenin gerçekleşmesidir.

Şahısta hata durumu, hedefte sapma durumundan farklıdır. Çünkü hedefte sapmada fail, bir şahsı diğeriyle karıştırmamakta; sadece hareketini, hedef aldığı kişiden başka bir kişiye isâbet ettirmektedir. Şahısta hatada ise, hedefteki kişi, yanlışlıkla karıştırılmaktadır. (TCK, her iki konuyu da düzenlememiştir. Çünkü her iki durumda da kişinin cezai sorumluluğu tamdır.)

Sapma hâlleri, üç farklı şekilde ortaya çıkar. Bunlar, «suçta sapma», «nedensellikte sapma» ve «hedefte sapma»dır.

«Suçta sapma» hâlinde, istenenden farklı bir sonuca neden olma durumu söz konusudur. Örneğin (A)'nın, (B)'ye bastonla vurmak isterken arkadaki dükkânın camını kırması durumunda olduğu gibi.

«Nedensellikte sapma», nedensel sürecin, fail tarafından öngörülen şekilden farklı bir şekilde oluşmasına rağmen, istenen sonucun yine de meydana gelmesi hâlinde söz konusudur. Örneğin, (A)'nın, yüzme bilmeyen (B)'yi, boğularak ölmesi maksadıyla falezlerden aşağı itmesi fakat (B)'nin, boğularak değil de, düşerken kafasını kayalıklara çarpma sonucu ölmesi durumunda olduğu gibi.

«Hedefte sapma» hâli ise, failin, hedef olarak kendisine belirlediği bir şahsa karşı fiilini gerçekleştirmesi fakat failin bu fiilinin sonucunun yani neticesinin, başka bir şahısta belirmesidir.

YANITLAR: 4 için B; 5 için A şıkları.

6. 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'na göre, iştirak kurumuyla ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

- A) Özgü (mahsus) suça iştirak mümkün değildir.
- B) Azmettirenin kim olduğunun ortaya çıkmasını sağlayan failin cezasında indirim yapılabilir.
- C) TCK, ortakların cezalandırılması bakımından eşitlik sistemini kabul etmiştir.
- D) Çok failli suçlara iştirak mümkün değildir.
- E) Suçun işlenmesinde bir başkasını araç olarak kullanan kişi yardım eden olarak sorumlu tutulur.

ÇÖZÜM

Suçun ancak belirli bir niteliğe sahip kimseler tarafından işlenmesinin öngörüldüğü suçlara özgü suç adı verilir. Örneğin, zimmet ya da görevi kötüye kullanma suçunu işleyen kimse ancak kamu görevlisi olabilir. Bu suçlar özgü suçlardır. Özgü suçlara iştirak doğal olarak mümkündür. Gene unutulmamalıdır ki, özgü suçlara ancak özel faillik niteliğini taşıyan kişi (ilgili memur) fail olabilir. Bu suçların işlenişine iştirak eden diğer kişiler ise azmettiren veya yardım eden olarak sorumlu tutulur.

Suçta iştirak için birden fazla failin bulunması gerekir. Ceza Kanunumuzdaki bazı suçlar zorunlu olarak çok faille işlenebilir. Bu suçlara, zorunlu çok failli suçlar denir. Burada birden fazla failin olması zorunluluğunu kanun koyucu göstermiştir. Örneğin: Örgütlü suçlar, rüşvet, kamu görevinin terki, suç için anlaşma vb. zorunlu çok failli suçlardır. Dört kamu görevlisi aralarında anlaşarak görev yerlerini terk ederse burada iştirak yoktur zira hepsi de asıl faildir. Ancak bu tür çok failli suçlara iştirak etmek mümkündür. Kamu görevini terk etmeleri için kamu görevlilerinin azmettirilmesi örneğinde azmettiren kişi suça iştirak etmiştir. Gene kürtaj çok failli suçtur. Kürtaj masasına yatan da kürtajı yapan hemşire de bu suçun asıl failleridir. Burada suça iştirak yoktur. Ancak bu suça da iştirak mümkündür. Bay (A), aracıyla Bayan (B)'yi kürtaj operasyonunu gerçekleştirecek olan Doktor (C)'nin evine getirirse suça iştirak etmiş olur.

TCK, ortakların cezalandırılması bakımından eşitlik sistemini kabul etmiş değildir. Faillik ve azmettirme durumunda kural olarak asıl faile verilecek cezanın aynısı verilir; yardımda bulunma durumunda ise ceza indirilerek verilir.

Suçun işlenmesinde bir başkasını araç olarak kullanan kişi yardım eden olarak değil; fail olarak (dolaylı faillik) sorumlu tutulur.

Tüm bunlara mukabil, azmettireni ortaya çıkaran fail veya suç ortağının cezası indirilebilir.

YANIT B

- 7. 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 179/1. maddesine göre; "Kara, deniz, hava veya demiryolu ulaşımının güven içinde akışını sağlamak için konulmuş her türlü işareti değiştirerek, kullanılamaz hale getirerek, konuldukları yerden kaldırarak, yanlış işaretler vererek, geçiş, varış, kalkış veya iniş yolları üzerine bir şey koyarak ya da teknik işletim sistemine müdahale ederek, başkalarının hayatı, sağlığı veya malvarlığı bakımından bir tehlikeye neden olan kişiye 1 yıldan 6 yıla kadar hapis cezası verilir."**

Buna göre, maddede öngörülen suçla ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

- A) Birden çok hareketli suçtur.
- B) Seçimlik hareketli bir tehlike suçudur.
- C) Mütemadi suçtur.
- D) Sadece ihmali hareketlerle işlenebilen bir suçtur.
- E) Zarar suçudur.

ÇÖZÜM

Tek Hareketli Suçlar: Suçun kanuni tarifinde, meydana gelmesi için tek bir hareketin yapılmasının yeterli görüldüğü suçlardır. Kasten öldürme, hırsızlık suçları tek hareketli suçlara örnek gösterilebilir. Bu noktada tek hareketli suç ifadesi ile kastedilen hukuki anlamda tek bir harekettir. Örneğin somut olayda, öldürmek kastıyla mağdurun elli bıçak darbesi ile yaralanması hâlinde doğal anlamda elli tane hareket olsa da, ceza hukuku bu hareketleri öldürme kastına yönelmiş tek bir hareket olarak telakki eder.

Çok Hareketli Suçlar: Kanuni tanımda suçun gerçekleşmesi için birden fazla hareketin gerçekleştirilmesinin arandığı suçlardır. Suçun tamamlanması ancak bu hareketlerin tamamının yapılmasına bağlıdır. Örneğin yağma suçunda cebir veya tehditin yanında mağdurun malının alınması hareketinin de gerçekleşmesi gerekmektedir. Yine özel belgede sahtecilik suçunda failin hem sahte bir özel belge düzenlemesi, hem de bu belgeyi kullanması gerekir.

1. Aşağıdakilerden hangisi icra mahkemesinin görevine girer?

- A) Borçtan kurtulma davası
- B) İtirazın iptali davası
- C) İflas davası
- D) İhaleinin feshi davası
- E) Menfi tespit davası

ÇÖZÜM

İcra Mahkemesi özel olarak İcra Hukukunda görevlendirilmiş mahkemedir. Kanunda sayılmış dava ve işlere bakar. Borçtan kurtulma, İtirazın iptali ve menfi tespit davaları genel mahkemelerde (asliye hukuk) görülürken İflas davası ise Asliye Ticaret Mahkemelerinde görülür. Ancak İhaleinin Feshi davası İcra Mahkemesinde görülür.

YANIT D

2. Aşağıdakilerden hangisi icra takip işlemidir?

- A) Ödeme emrine itiraz edilmesi
- B) Takip talebinde bulunulması
- C) Şikâyet yoluna başvurulması
- D) Satış talebinde bulunulması
- E) İcra emrinin tebliğ edilmesi

ÇÖZÜM

İcra organları tarafından borçluya yönelik icra işlemlerini ilerletici işlemlere icra takip işlemleri denir. Bu tanımdaki şartları taşıyan yalnızca E şıkkıdır. Zira İcra emri icra organlarınca hazırlanıp borçluya gönderilir ve icra takip işlemini bir sonraki aşamaya götürmeye yöneliktir. Diğer şıklardaki işlemler taraflar tarafından yapılan taraf işlemleridir. İcra takip işlemi olması için en başta icra organlarınca yapılması gerekir.

YANIT E

3. Kendisine kambyo senetlerine mahsus haciz yolu ile takipte ödeme emri gönderilen B, takip konusu senedin kambyo senedi olmadığı iddiasındadır.

Bu durumda B, ödeme emrinin kendisine tebliğinden itibaren kaç gün içinde hangi yola başvurmalıdır?

- A) 7 gün içinde borca itiraz yoluna
- B) 5 gün içinde şikâyet yoluna
- C) 7 gün içinde şikâyet yoluna
- D) 5 gün içinde borca itiraz yoluna
- E) 7 gün içinde icra takibinin iptali yoluna

ÇÖZÜM

İcra İflas Hukukunda genel olarak şikâyet süresi 7 gündür. Genel haciz yolu ile takipte alacaklı için takip dayanağı senet olması zorunlu değildir. Varsa da bunu İcra Dairesine sunmak zorunda değildir. Ancak kambyo senetlerine mahsus icra yolunda elinde geçerli bir kambyo senedi olmak zorunda ve aslını icra dairesine sunmak zorundadır. Eğer senet, kambyo özellikleri taşımıyorsa söz gelimi düzenleme tarihi yazılmamışsa bu durumda borçlu 5 gün içinde İcra Mahkemesine şikâyetle bulunmalıdır.

YANIT B

4. Aşağıdakilerden hangisi bonoya bağlı bir alacak için başlatılmış kambyo senetlerine mahsus haciz yolu ile takipte, takip talebini alan icra müdürünün kendiliğinden inceleyeceği hususlardan biri değildir?

- A) Bononun vadesinin gelip gelmediği
- B) Bononun aslının takip talebine eklenip eklenmediği
- C) Takibe dayanak kılınmış senedin bono niteliğinde olup olmadığı
- D) Takipte bulunan alacaklının bu yola başvurma hakkının bulunup bulunmadığı
- E) Takibe konu borcun ödenip ödenmediği

ÇÖZÜM

Genel Haciz Yolu ile takipte icra müdürünün sunulan evrak hakkında bir inceleme yetkisi yoktur. Ancak kambiyo senetlerine mahsus haciz yolunda icra müdürü sunulan evrak üzerinde re'sen incelemesi gereken hususlar vardır. İcra Müdürü; Senedin kambiyo senedi olup olmadığını, Vadesinin gelip gelmediğini, Alacaklının yetkili hamil olup olmadığını, Senet aslının teslim edilip edilmediğini kendiliğinden incelemek zorundadır. Ancak takibe konu borcun ödenip ödenmediği icra müdürünü ilgilendirmmez. Zaten borç ödenmişse ödeme emri sonrasında borçlu itiraz edecektir.

YANIT E

5. Aşağıdaki ilamlardan hangisi kesinleşmeden icra edilebilir?

- A) Boşanma ilamı
- B) Çocuk teslimine ilişkin ilam
- C) Tahliye ilamı
- D) Taşınmaza vaki haksız müdahalenin önlenmesine ilişkin ilam
- E) Soybağının düzeltilmesine ilişkin ilam

ÇÖZÜM

Kural olarak mahkeme kararları kesinleşmeden icraya konulabilir. Böylelikle kazanılmış bir dava sonucunda üst yargı aşamasında geçen süreden alacaklının zarar görmemesi hedeflenir. Ancak istisnai olarak bazı ilamlar (mahkeme kararları) kesinleşmeden icraya konulamaz. Bunlar:

- Taşınmaz mülkiyetine ve taşınmaz üzerindeki diğer aynı haklara ilişkin hükümler,
- Aile ve kişiler hukukuna ilişkin hükümler,
- Yabancı mahkeme kararlarının tenfizi hakkındaki kararlar,
- Sayıştay ilâmları,
- Ceza mahkemesi ilâmlarının yargılama giderlerine ilişkin hüküm fıkrası,

İcra takibi konusu olunabilmesi için kesinleşmesi beklenmelidir. A, B ve E şıkları Aile Hukukuna ilişkin ilamlardır. D şıkkı ise taşınmazın aynına ilişkin bir ilamdır. Tahliye davası da taşınmazla ilgili olmakla birlikte, taşınmazın aynına ilişkin değildir.

YANIT C

6. Aşağıdaki takiplerden hangisinde şikâyet icra mahkemesi tarafından incelenmez?

- A) Genel haciz yolu ile takip
- B) Kambiyo senetlerine mahsus iflas yolu ile takip
- C) Kambiyo senetlerine mahsus haciz yolu ile takip
- D) Para alacakları hakkındaki ilamlara ilişkin ilamlı icra yolu ile takip
- E) Rehinin paraya çevrilmesi yolu ile ilamsız takip

ÇÖZÜM

Şikâyet, icra dairelerinin işlemlerine karşı genel olarak İcra Mahkemesine yapılan bir taraf işlemidir. Genelde hep İcra Mahkemesi olmasına rağmen, kambiyo senetlerine mahsus iflas yolunda istisnai olarak şikâyet icra dairesine sunulur ancak incelemesini Asliye Ticaret Mahkemesi yapar. Diğer şıklarda şikâyet yine İcra Mahkemesine yapılmaktadır.

YANIT B

7. Genel haciz yolu ile takipte, hacizli taşınır mallar için satış isteme süresi kural olarak ne kadardır?

- A) Ödeme emrinin kesinleşmesinden itibaren 2 yıl
- B) Haciz talebinden itibaren 2 yıl
- C) Ödeme emrinin tebliğinden itibaren 1 yıl
- D) Kesin hacizden itibaren 1 yıl
- E) Takip talebinden itibaren 1 yıl

ÇÖZÜM

Satış talebini alacaklı ya da borçlu yapabilir. Bu süre kesin hacizden itibaren 1 yıldır. Bu süre içerisinde istenmezse haciz düşer.

YANIT D

8. – 9. SORULARI AŞAĞIDAKİ OLAYA GÖRE BİRBİRİNDEN BAĞIMSIZ OLARAK CEVAPLAYINIZ.

Yerleşim yeri Adana olan ve geçici bir iş sebebiyle 5 senedir Ankara’da bulunan Osman, Eskişehir’de mobilya üretimi yapan Adnan’dan evi için bir yemek odası takımı satın almış, borcuna karşılık bir miktar peşinat ödemiş, kalanı için ise 2000 TL’lik bir adi senet düzenleyerek Adnan’a vermiştir. Osman’ın borcunu vadesinde ödememesi üzerine Adnan, Osman aleyhine Eskişehir’de genel haciz yolu ile icra takibi başlatmıştır.

8. Takip borçlusu Osman, kendisine ödeme emri tebliğ edildiğinde geçirdiği trafik kazası nedeniyle hastanede yoğun bakımda yatmakta olduğundan kanuni süresi içerisinde ödeme emrine itiraz edememiştir. Bu nedenle Osman, gecikmiş itiraz yoluna başvurmak istemektedir.

Bu durumda aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

- A) Osman’ın gecikmiş itirazda bulunması herhangi bir süreye tabi değildir.
- B) Osman, gecikmiş itirazını kural olarak icra takibinin yapıldığı icra dairesinin bağlı olduğu icra mahkemesine yapar.
- C) Osman, gecikmiş itirazında kanuni itiraz süresi içinde ödeme emrine itiraz etmesine engel olan mazeretini gösterir delillerle birlikte itirazını ve itiraz sebeplerini bildirmek zorundadır.
- D) Osman, gecikmiş itirazını, bir dilekçe ile veya sözlü olarak icra mahkemesinde tutanak düzenlettirmek suretiyle yapabilir.
- E) Osman’ın gecikmiş itirazda bulunması, aleyhine başlatılmış olan icra takibini kendiliğinden durdurmaz.

ÇÖZÜM

İtiraz süreleri kesin olmakla birlikte istisnai olarak gecikmiş itiraz etme hakkı, borçluya tanınmıştır. İnsanlık hali, borçlunun kusuru olmaksızın bir engel (borçlunun ağır hastalığı, sel, deprem felaketi vb.) nedeniyle itiraz süresinin kaçırması durumunda engelin ortadan kalktığı tarihten itibaren 3 gün içinde ve her halükarda mallar satılincaya kadar yapılabilen itiraza gecikmiş itiraz denir.

Gecikmiş itiraz İcra Mahkemesine yapılır. Ve bu itiraz ile takip kendiliğinden durmaz, Mahkeme gecikmiş itirazı kabul ederse bununla takip durur. İtirazda; borçlunun itiraz ediyorum demesi yeterliyken, Gecikmiş itirazda gecikme nedenlerini de ayrıca delilleriyle birlikte ispat etmesi gerekir.

Olayımızda Osman’ın gecikmiş itiraz yapma hakkı vardır. Ama söylediğim gibi engelin kalkmasından itibaren 3 günlük süresi vardır. Yani süreye tabi değildir diyen A şıkkı yanlış önermedir.

YANIT A

9. **Ödeme emri kendisine tebliğ edilen Osman, ödeme emrine kanuni süresi içinde aşağıdaki beyanlardan hangisini ileri sürmek suretiyle karşı koyacak olursa ödeme emrine hiç itiraz etmemiş sayılır?**

- A) İtiraz ediyorum.
- B) Benim borcum bu kadar değildir.
- C) Takibe konu kılınan alacak muaccel değildir.
- D) Takibe konu kılınan alacağın dayanağını teşkil eden adi senet altındaki imza bana ait değildir.
- E) Eskişehir icra daireleri bu takip bakımından yetkili değildir, takibin Adana icra dairelerinde yapılması gerekir.

ÇÖZÜM

Gecikmiş itiraz, özel bir itiraz yolu olsa da yine de itiraza ait genel özellikleri taşıması gerekir. İtiraz net bir şekilde anlaşılmalıdır. Yani ben okuduğum zaman anlamalıyım bu adam neye itiraz etmiş. Yani itiraz yapıldığında müdür “ee ne diyorsun yani” diye bir soru sormak durumunda kalmamalı. Benim borcum bu kadar değildir, diye itiraz mı olur? “ee ne kadar o zaman” diye başka bir soruya çanak bir cümle bu. O zaman B şıkkındaki cümle, bir itiraz değildir ve itiraz etmemiş sayılır. Ha desen ki “benim borcum 5 lira değil 3 lira”. O zaman kısmi itiraz derim ama bu şekilde olmaz Osman.

YANIT B